

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Люблінська школа бізнесу (Словенія)
Краківський економічний університет (Польща)

VII Міжнародна науково-практична конференція

**“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ”**

11 квітня 2025 р.

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку (м. Одеса)
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Люблінська школа бізнесу (Словенія)
Краківський економічний університет (Польща)

**УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ**

**MANAGEMENT OF SOCIO-ECONOMIC
TRANSFORMATIONS OF BUSINESS PROCESSES:
REALITIES AND CHALLENGES**

Тези доповідей
VII Міжнародної науково-практичної конференції

11 квітня 2025 р.

Мукачево
2025

сучасних ринкових тенденцій	
ГОРЯЩЕНКО М. Соціально-трудовий потенціал туристичного регіону	143
ДЖУНКОВСЬКА К. Програмний підхід в управлінні розвитком територіальної громади	146
ЛАСТОВЧЕНКО П. Інвестиційні перспективи відновлення сільських територій у повоєнний період	148
ЛИЗАНЕЦЬ А., ЛЕНДЄЛ Н. Пріоритетні напрями інноваційної діяльності підприємницьких структур в умовах війни	151
ЛИЗАНЕЦЬ А., ПАК Д. Сучасні підходи до управління економічною стійкістю підприємства	154
ЛИЗАНЕЦЬ А., РУСИН О. Розвиток ресторанного бізнесу в регіоні в умовах війни	156
ЛИЗАНЕЦЬ А., ФОТАН Д. Чинники розвитку комунікацій в органах місцевого самоврядування	159
МАТВІЙЧУК Л., ЛЕПКИЙ М. Інноваційні процеси розвитку логістичних мереж в готельно-ресторанному бізнесі	161
ПАПП В., БОШОТА Н., КОШЕЛЯ І. Потенціал природно-заповідних територій для розвитку екологічного туризму в Закарпатській області	164
РОРОВУСН О. INNOVATIVE APPROACH TO DEVELOPMENT OF ENTREPRENEURSHIP IN THE CONTEXT OF FOOD SECURITY	166
ПУГАЧЕВСЬКА К. Впровадження програм та проєктів розвитку територіальної громади в умовах децентралізації	168
РОСОЛА У., ЯКУБИШИН Є. Аналіз інвестиційної привабливості галузевих ринків України	170
СЕМИКІНА М. Синергія персоналу та інновацій: якість сервісу в готельно-ресторанному бізнесі	171
ЧЕРНИЧКО Т., КАЗИБРІД О. Специфіка організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку підприємств Закарпатської області та порівняння з прикордонними регіонами Угорщини, Словаччини та Румунії	174
ЧЕРНИЧКО Т., ЧОРІЙ Ю. Екологічна складова в системі оцінки інклюзивності соціально-економічного розвитку регіонів України	176

СЕКЦІЯ 5. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

АНДРУШКО Р., КУДЛАТИЙ О. Особливості судово-економічної експертизи у сфері дослідження господарської діяльності підприємств АПК	179
БОЙКО Ю., ПРОСКУРА В. Поняття та сучасне розуміння бізнес-процесу	181
БРАТЮК В. Система планування і контролю на підприємстві як інструмент забезпечення ефективного управління	184
БРАТЮК В., ГЕРЦУСЬКИЙ В. Інформаційно-технічне забезпечення сучасної казначейської системи	186
ГОБЛИК-МАРКОВИЧ Н., ДЕМ'ЯНЧУК І. Оптимізація бізнес-процесів як інструмент ефективного бізнес-планування	189
ГОЛОВАЧКО В. Аутсорсинг бізнес-процесів: стратегічні рішення та оцінка ефективності	191
ГОЛУБКА Я., ГРІЩУК О., КРАВЧУК В. Використання концепції суттєвості в аудиторській практиці	196
ІЛЬТЬО Т. LEAN-менеджмент як інструмент оптимізації операційної діяльності в готельно-ресторанному бізнесі	198
КЕРТИС Є., ГОЛОВАЧКО В. Вплив цифрової трансформації на управління бізнес-процесами підприємств	199
КОЗАРЬ В., МАРКОВА Е., ПРОСКУРА В. Основні драйвери інформаційної взаємодії організацій в умовах цифрової економіки	203
ЛИЗАНЕЦЬ А., КОБАЛЬ Д. Види та умови формування і розвитку конкурентних переваг підприємства в умовах турбулентності середовища	205
ЛИЗАНЕЦЬ А., РЕЙШІ В. Інноваційні технології управління товарними запасами торгового підприємства	208
ЛИЗАНЕЦЬ А., ГАМАНЮК Т. Вдосконалення підходів до управління кадровим	211

УДК 657

ЯРОСЛАВ ГОЛУБКА,

к.е.н, старший викладач кафедри
обліку і оподаткування та маркетингу,

Мукачівський державний університет, м. Мукачеве, Україна

ОЛЕКСАНДР ГРІЩУК,

здобувач вищої освіти ОС «Магістр»,
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,

ВІКТОРІЯ КРАВЧУК,

здобувач вищої освіти ОС «Магістр»,
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, Україна

ВИКОРИСТАННЯ КОНЦЕПЦІЇ СУТТЄВОСТІ В АУДИТОРСЬКІЙ ПРАКТИЦІ

В умовах нестабільного економічного середовища, зростання фінансової невпевненості, обмеження діяльності підприємств через довготривалу війну та створення нових ризиків і викликів для бізнесу, все більшого значення набуває аудит фінансової звітності з «метою підвищення ступеня довіри визначених користувачів до фінансової інформації» відповідно до МСА 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту».

Концепція суттєвості має вирішальне значення в управлінні фінансово-господарською діяльністю для прийняття більшості економічних рішень, оскільки потребує розкриття лише тієї інформації, яка є суттєвою (важливою) для користувача.

Т.О. Каменської суттєвість – одне з найважливіших понять аудиту, яке припускає, що аудитор не повинен, не може і ніколи не перевіряє всю діяльність підприємства, всю його звітність з точністю до одиниць. Суттєвість – це виражена в абсолютних одиницях можливість інформації вплинути на рішення її користувача. Концепція суттєвості складається з таких компонентів: абсолютна величина помилки; відносна величина; зміст статті звітності; конкретні умови; невизначеність; кумулятивний ефект [3].

Як зауважила В.В. Рядська, «суттєвість є підставою для оцінювання звітності як достовірної чи недостовірної. Аудитор оцінює фінансову інформацію на предмет достовірності її розкриття у звітності в усіх суттєвих аспектах. Достовірність є характеристикою якості інформації» [5].

У Міжнародних стандартах аудиту (МСА) питання суттєвості у процесі планування аудиту розглядаються у стандарті № 320 «Суттєвість при плануванні та проведенні аудиту»: «інформація є суттєвою, якщо її пропуск або неправильне відображення може вплинути на економічні рішення користувачів, прийняті на основі фінансових звітів». Аналогічне визначення рівня суттєвості міститься у НП(С) БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [2].

Не можна заперечувати того, що суттєвість є концептуальним поняттям методології аудиту, адже воно фігурує у визначенні мети аудиту, яка полягає у формуванні в аудитора підтвердженої доказами впевненості щодо відсутності у фінансовій звітності суттєвих перекозень, спричинених шахрайством або помилкою. Залежно від рівня такої впевненості у підсумковому документі аудитор висвітлює модифіковану або немодифіковану думку відносно достовірності фінансової звітності в усіх суттєвих аспектах.

При визначенні рівня суттєвості аудиторі слід зважати на такі фактори: абсолютна величина допустимої помилки; відносна величина суттєвості помилки; значущість та економічний зміст конкретної статті, щодо якої визначається суттєвість; сумарний (кумулятивний ефект) усіх виявлених аудитором помилок і можливих помилок, які залишилися поза його увагою; мета проведення аудиту та користувачі інформації

(зацікавлені сторони); можливість подальшого функціонування підприємства. Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», суттєвою вважається інформація, відсутність якої може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності. Суттєвість інформації визначається відповідними національними П(С)БО або МСФЗ і керівництвом підприємства [2].

В практиці аудиту робочий рівень суттєвості встановлюється у відсотках від суттєвості для фінансової звітності в цілому за професійним судженням аудитора залежно від оцінки ризиків суттєвого викривлення: низький – 75-80%; середній – 60-70%; високий – 40-65%. Вочевидь критерії суттєвості є результатом суб'єктивної думки аудитора, яка базується на рівні його досвіду і кваліфікації та оцінці ризиків аудиту у випадку виявлення помилок.

Під помилкою слід розуміти ненавмисне перекручення фінансової інформації в результаті арифметичних або логічних помилок в облікових записих і розрахунках, недотримання повноти обліку, неправильного подання в обліку фактів діяльності підприємства, наявності та складу майна, вимог і зобов'язань, невідповідного відображення записів в обліку.

О. Петрик визначення трьох рівнів суттєвості помилок. До першого рівня відносять помилки, суми яких є настільки незначними, що ніяк не можуть вплинути на достовірність звітності та значення економічних показників, які визначаються на підставі її даних (це несуттєві помилки), за таких обставин аудитор складає позитивний висновок. До другого рівня відносять помилки, які можуть вплинути на прийняття рішення користувачами інформації, але ці неточності стосуються окремих неключових статей звітності, а звітність у цілому відображає реальний стан справ на підприємстві. Як правило, аудитор у таких випадках складає умовно-позитивний висновок. До третього рівня відносять помилки, які ставлять під сумнів достовірність, об'єктивність, повноту та законність усієї звітності в цілому, та виправити які керівництво підприємства відмовляється. Тоді у більшості випадків аудитор складає негативний висновок [1].

Для аудитора вкрай важливо отримання розуміння суб'єкта господарювання, його економічного середовища, внутрішнього контролю, та галузі діяльності, в якій він працює, структури власності та способів фінансування суб'єкта господарювання. Також слід враховувати окремі статті фінансової звітності, на які орієнтовані користувачі та відносну мінливість показників. Не менш важливими є законодавчі та нормативні акти, що застосовуються до суб'єкта господарювання і впливають на фінансову звітність, які мають бути враховані для формування аудиторської думки.

В аудиторській практиці концепція суттєвості використовується наступним чином:

- 1) як основа для планування перевірки при визначенні важливих, нетипових, часто із помилками статей і рахунків, яким слід приділити особливу увагу;
- 2) як основа для оцінки зібраних аудиторських доказів;
- 3) як основа для прийняття рішення про тип аудиторського висновку.

Визначення суттєвості для виконання аудиторських процедур (робочий рівень суттєвості) необхідне, щоб зменшити до прийнятно низького рівня ймовірність того, що сукупність невивірених і невиявлених викривлень фінансової звітності перевищить суттєвість на рівні фінансової звітності в цілому [6].

Судження про суттєвість складаються з огляду на обставини. На них впливає сприйняття аудиторами потреб у фінансовій звітності користувачів фінансової інформації, а також розмір та характер викривлень. В п. 6 МСА 200 зазначено, що «концепція суттєвості застосовується аудитором під час як планування, так і виконання аудиту, а також під час оцінки впливу ідентифікованих викривлень на аудит і впливу невивірених викривлень (якщо такі є) на фінансову звітність 18» [4].

Отже, в аудиторській практиці концепція суттєвості використовується для: планування перевірки; оцінки зібраних аудиторських доказів; прийняття рішення про тип аудиторського висновку.

Список використаних джерел:

1. Аудит / під заг. ред. О.А. Петрик. – К.: КНЕУ, 2015. – 504 с.
2. Банасько Т. М. Оцінка аудиторського ризику та суттєвості в аудиті фінансової та господарської діяльності підприємств / Т. М. Банасько, Р.В. Варічева // Проблеми системного підходу в економіці. - 2018. - Вип. 2. - С. 92-97. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2018_2_18.
3. Каменська Т.О. Ризики в аудиті та їх оцінка / Т.О. Каменська // Статистика України. – 2015. – № 2. – С. 43-45.
4. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2020 року, частина I (переклад з англійської мови). Київ, 1141 с. URL: https://mof.gov.ua/uk/international_quality_control_standards_quality_management_audit_review_other_assurance_and_related_services-779.
5. Редько К. О. Суттєвість в практиці професійного аудиту: практичний посібник. Київ: ДП -Інформаційно-аналітичне агентство, 2010. 24 с.
6. Ostapenko, Yu. (2024). Materiality Level in the Audit of Financial Statements and Its Impact on the Auditor's Professional Judgment. *Oblik i finansy*, 4(106), 69-75. [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2024-4\(106\)-69-75](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2024-4(106)-69-75).

УДК 338.488.2:640.43:640.4:005.3-048.34

ТЕТЯНА ІЛЬТЮ

доктор філософії, доцент, старший викладач кафедри менеджменту,
управління економічними процесами та туризму
Мукачівський державний університет, м. Мукачеве, Україна

LEAN-МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОПТИМІЗАЦІЇ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ

Підприємства готельно-ресторанного господарства (ГРГ) функціонують в умовах жорсткої конкуренції, постійних змін у попиті та високих очікувань клієнтів. Ефективне управління бізнес-процесами є ключовим чинником успіху. Lean-менеджмент, як філософія та набір інструментів, дозволяє зосередитися на створенні цінності для клієнта з мінімальними витратами ресурсів.

Lean-менеджмент (від англ. «lean» – бережливий) - це підхід до управління, орієнтований на виявлення та усунення всіх форм втрат. Основні принципи:

- орієнтація на цінність для клієнта;
- виявлення потоку створення цінності;
- забезпечення безперервного потоку;
- впровадження системи «витягування»;
- постійне вдосконалення.

Готельно-ресторанна сфера має свої унікальні риси, які впливають на впровадження концепції Lean-менеджменту. На відміну від виробничих підприємств, де процеси є стандартизованими й повторюваними, у ГРГ значну роль відіграє людський фактор, сервісна складова та варіативність запитів клієнтів. Саме тому впровадження Lean у цій галузі потребує адаптації класичних підходів.

Ключові особливості:

- Орієнтація на клієнтський досвід. Lean-менеджмент у ГРГ насамперед спрямований на покращення якості обслуговування та зниження часу очікування.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>